

Автор: Абент Л.

Закінчився черговий чемпіонат України з СП, закінчився традиційно: з істеричним галасом про «київську мафію», про чесність свого суддівства, про погане ГСК. Ця ситуація нагадала мені слова Д. Лондона про «чесних» суддів з боксу, які більше усіх і гучніше за усіх кричать про чесність тільки тому, що у них **рыльце в пушку**. Що можна сказати про чесність суддів, оцінки яких завжди відрізняються від середніх на 15-20 балів?

Але мене хвилює зовсім не це. Мене більше хвилює наявність безграмотних звітів на вищому рівні пішохідного туризму. Іноді складається думка, що їх пишуть не майстри туризму, а школярі – початківці. Начебто діють непогані, але, мабуть, багатьма туристами забуті Вимоги до звітів – дотримуйтесь їх. Кому потрібні звіти, в яких нема інформації, в яких некваліфіковані дії групи на маршруті подаються як приклад для початківців? Якщо такі звіти рекламуються в INTERNETі, якщо пишуть їх майстри спорту, то молодь може подумати, що так і треба робити. Є проект кращих Вимог, але поміняти щось зараз в нашому туризмі на краще майже неможливо. Знадобилися роки, щоб виправити прикрі помилки в старих документах Комісії з кадрів; скільки років приймається Положення про МКК; який гвалт піднявся, коли хотіли підправити Методику суддівства чемпіонатів з СП, зробити її більш конкретною, більш прозорою; без рішення експертів прийняли Перечень еталонів Росії за головний документ для пішоходів України, хоча він не підходить для України, зате він підходить для деяких «діячів від туризму», тому що знижує планку вимог до складних СП і дає можливість робити примітивні СП 5-6к.с. на Уралі? Порівняйте ці маршрути з еталонами на Алтаї, Кодарі, Хамар – Дабані (і це - не найскладніші райони для пішоходників). Росія, приймаючи такі документи, вирішує свої проблеми, але при чому тут Україна?

Але і це не головне. Мене ще більше хвилюють проблеми безпеки в СП. Надивилися туристи в телевізорі на альпіністів в Гімалаях, які не можуть жити без трекових палок, тому що там великі висоти, граничні навантаження, і почалася «нова ера» в нашому туризмі: треки на болоті, треки в тайзі, і найстрашніше - треки на переправах. Скільки років запоріжські туристи демонструють свої переправи «стілкою» з допомогою трекових палок, які вони тримають перед собою? А якщо стінку змиє? Вони ж повбивають один одного цими палками у воді. За статистикою надзвичайних пригод (НП) в туризмі в СРСР більше половини з них відбувалися на воді, тому в наших Настановах так докладно розписані переправи, до дрібниць, хоча дрібниць на воді не буває. На переправу треба йти без плащів, розслабити лямки рюкзаків і розстебнути їх поясні ремені, прийняти усі заходи, щоб зменшити парусність одягу в воді (вода не

повинна збиратися в калошах штанів, в рукавах штормовок, треба навіть вивернути кишені); в «стінці» тримати один одного за лямки рюкзаків або на плечах, або знизу біля пояса, а не тримати один одного під ручки, як це іноді демонструють туристи в своїх звітах. Верхній в «стінці» обов'язково іде з альпенштоком (не з трековою палкою, яка при навантаженні гнеться і ламається), іде в три такти (альпеншток-нога-нога), нижні підпирають його та один одного. При великому напорі води усі учасники в «стінці» ідуть в три такти не усі разом, а поодиноці, причому один з них голосно командує: один-два-три, а інші по черзі виконують команди. Учасники покидають стінку тільки на протилежному (цільовому) березі річки. Категорично забороняється робити броди босоніж: на дні може бути слизьке або гостре каміння. Якщо вода дуже холодна, одягаються шерстяні шкарпетки. Як бачите, усе розписано однозначно, тому що, повторюю, на воді дрібниць не буває. Якщо не хочете намочити черевики, тому що далі на вас чекає сніг, льод, є рецепт від досвідченого туриста з м. Рівне п. Буренка В.: на переправі взувай в'єтнамки, а щоб вони не спадали у воді зверху на них натягуй шкарпетки (це корисно знати і байдарочникам на протяжці судів). Так треба діяти на переправі.

А тепер приклади з життя, як діють наші туристи в СП. Одна дуже технічна група кілька годин шукала броду через гірську річку тільки тому, що течія зносила «стінку», хоча глибина була лише по коліна (0,5м) і каміння по дну не котилося. Трекові палки не витримували навантаження учасника, а без руху в три такти хорошу річку перейти не можна. Колись свої альпенштоки ми везли з дому, якщо не були впевнені, що знайдемо їх на маршруті. От і вирішуйте: чи будете на вигляд «козирними» в СП (альпенштоки учасників не прикрашають, що то за горний орел, якщо в руках дрин замість імпортих ізящих трекових палок) чи хоча б один альпеншток, на всяк випадок, візьмете з собою в похід.

Другий приклад: сильна група пів дня намагалася переправити вплав першого учасника на протилежний берег (ширина річки 30м), але його весь час зносило. І знову: альпенштока у групи не було, а здолати хорошу річку без альпенштока мало кому вдається. В туристській літературі описано, як діяти в подібній ситуації: «стінка» заводить учасника якомога далі від берега (він в «стінці» останній по течії), потім він відривається від «стінки» і далі на страховці пливе на цільовий берег, а «стінка» повертається назад на стартовий берег. Але для цієї операції знову потрібен хоча б один альпеншток в групі.

«Некозирний» альпеншток, а скільки користі від нього для групи. Я вже мовчу про середні і круті схили зі снігом чи мілким осипом, які перетворюються зараз для «козирних» туристів в складні перешкоди не нижче 1Б к.т., а для нас в свій час ці схили були тільки задоволенням, тому що можна було глісувати (якщо викати, звичайно, були

безпечні) з допомогою альпенштока (з льодорубом, маючи важкий рюкзак багато не наглісуєш), економлячи таким чином час і сили.

Ну а найбільше зло в туризмі, як і в нашому житті, це – брехня. Чому вірити, якщо в технічному описі вказана глибина річки до пояса, тобто 1м, а на фотографії вода не дістає до коліна (0,5м); якщо на фото в «стінці» вся група, а її фотографує учасник, який вже якось перейшов річку; якщо в звіті довжина маршруту вдвічі більша (начебто показник GPSy), ніж по карті з врахуванням $K=1,2$. А скільки брехні в визначенні крутизни схилів, к.т. перешкод? Покійна бабця мені завжди казала: «Не бреши, онучок. Брехня завжди вилізе на світ божий, причому вилізе тоді, коли тобі особливо цього не буде хотітися.»

Отакі сумні думки охоплюють мене, коли згадую ЧУ -2012, коли чую відгуки про нього. Радує тільки одне, що призери зробили достойні походи, перемогли не сірість, брехня, примітив, інтриги - переміг туризм. Нашу правду підтвердили і результати чемпіонату в Москві, де «наші чесні судді» не змогли повторити своїх минулорічних «досягнень», коли СП складніший за цьогорічний завдяки їх склокам та інтригам посів в Москві лише п'яте місце. Отак не на словах, а справді вони захищають честь і гідність нашого туризму за кордоном. Може вже досить брехні і бруду?